

Routekaarten als brug tussen ISK en regulier vervolgonderwijs

Interview door Lisanne Westerkamp (LOWAN-vo) met Jannelies Mik en Saskia Stellingsma (ISK en ECAG Groningen).

De instroom vanuit de ISK naar het reguliere onderwijs is afgelopen jaren, mede vanwege de doorstroom van Oekraïense leerlingen, fors toegenomen. De ontvangende scholen zijn vaak handelingsverlegen als het gaat over de begeleiding van nieuwkomersleerlingen en met de huidige toename zorgt dat voor een knelpunt. Niet alleen docenten ervaren dit, maar ook de nieuwkomersleerlingen zelf, met als risico dat deze leerlingen zich verloren voelen, hun ontwikkeling en integratie stagneert en het risico op uitval vergroot. Om deze overgang te verbeteren heeft het platform VO-MBO in de provincie Groningen opdracht gegeven om een routekaart overstap ISK-V(S)O en ISK-MBO uit te werken.

De toegenomen instroom van nieuwkomersleerlingen vraagt van het reguliere vervolgonderwijs meer kennis en deskundigheid op het onderwijs aan nieuwkomers en daarmee ook meer uniformiteit in werkwijze in zowel de doorstroom als begeleiding van deze leerlingen. De routekaarten erkennen die uitdaging en laten zien dat het reguliere vervolgonderwijs er niet alleen voor staat. Mede dankzij de eenmalige extra gelden vanuit de provinciale bestuursovereenkomst nieuwkomers in de Groninger gemeenten is een eerste stap gezet en een schakelarrangement opgezet.

Knelpunten in de doorstroom

De routekaarten richten zich op meerdere knelpunten in de huidige doorstroom. Allereerst ontbrak het aan uniformiteit in verwachtingen, begeleiding en verantwoordelijkheden. Elke school gaf op zijn eigen manier vorm aan de instroom van ISK-leerlingen, wat leidde tot ongelijkheid in kansen en ondersteuning. Daarnaast was er onvoldoende zicht op wat een leerling nodig heeft na uitstroom uit de ISK, terwijl vaak werd verondersteld dat een leerling na twee jaar 'klaar' zou zijn. In de praktijk blijkt dat taalontwikkeling, sociaal-emotioneel welzijn en leerbaarheid meer tijd en ondersteuning vragen. De routekaarten brengen hier verandering in door vanaf het begin duidelijk te maken wat een leerling nodig heeft en welke ondersteuningsmaatregelen mogelijk zijn. Ze bieden daarmee houvast voor zowel docenten als leerlingen en dragen bij aan een zogeheten 'zachte landing' in het reguliere vervolgonderwijs.

Samenwerking op provinciaal niveau

De ontwikkeling van de routekaarten is het resultaat van intensieve samenwerking op provinciaal niveau. Het platform VO-MBO Groningen gaf opdracht voor het traject, dat bewust bovenbestuurlijk is georganiseerd. Een externe projectleider speelde hierin een sleutelrol als neutrale procesbegeleider. In werkgroepen waren alle ISK's vertegenwoordigd, evenals VO- en MBO-scholen, met deelnemers op zowel managementniveau als uit de onderwijspraktijk. Hoewel niet alle schoolbesturen direct deelnamen, waren zij betrokken via een klankbordgroep. De werkgroepen formuleerden adviezen die uiteindelijk bestuurlijk zijn bekrachtigd. De grootste uitdaging zit niet in de ontwikkeling van de routekaarten of de bestuurlijke bekrachtiging, maar bij de implementatie ervan. Met name de financiering van nieuwkomerscoaches in het regulier onderwijs roept vragen op: niet elke school beschikt over de middelen, ondanks het breed gedeelde belang.

Van papier naar praktijk

De routekaarten zijn vlak voor de zomer vastgesteld en worden sinds dit schooljaar gebruikt. De praktijkervaringen moeten zich nog uitwijzen en zullen worden geëvalueerd na de eerste daadwerkelijke doorstroom. Een belangrijk aandachtspunt is het verschil tussen bestuurlijke afspraken en de dagelijkse realiteit op scholen. Het [ECAG](#) (Expertisecentrum Anderstaligen Groningen) ziet het als haar taak om hier blijvend op te sturen en de routekaarten levend te houden, onder andere door ze te verankeren in het taalbeleid van scholen. Op termijn is de ambitie dat begeleiding van nieuwkomers net zo vanzelfsprekend wordt als bijvoorbeeld dyslexiebegeleiding. Daarbij gaat het niet alleen om didactische ondersteuning, maar nadrukkelijk ook om sociaal-emotioneel welbevinden.

Routekaart en overdrachtsformulier

Naast de routekaarten is er een overdrachtsformulier dat door de mentor wordt ingevuld en met de leerling meegaat naar de volgende school. Waar de routekaart het kader en de afspraken beschrijft, bevat het overdrachtsformulier concrete leerlinginformatie. Schakelcoördinatoren zorgen ervoor dat ontvangende scholen tijdig weten dat het om een nieuwkomersleerling gaat, zodat passende ondersteuning kan worden voorbereid.

Blik op de toekomst

De hoop is dat scholen over een jaar of twee een meer soepele, gelijkwaardige en kansrijke doorstroom zien van ISK naar regulier onderwijs. Binnen de provincie Groningen wordt zo gewerkt aan gelijke kansen voor alle nieuwkomersleerlingen. 'Zo doen we het gewoon met elkaar', is de overtuiging. Een aanpak die niet alleen regionaal, maar ook landelijk navolging verdient.

→ Routekaarten en overdrachtsformulier zijn hier te vinden

TIP:

Bekijk ook eens de presentatie die Jannelies Mik (rector ISK/ECAG) gaf over de routekaart ISK-VO

